

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/446/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

211/2014. számú (IX. 18.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ jogi képviselője útján előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. szeptember 18-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos, meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján, 2013. június 13-án, postai úton terjesztette elő panaszbeadványát.

I.

1) A panaszos a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdése alapján, a megyei Rendőr-főkapitányság, 2013. május 27-én, vele szemben tanúsított intézkedése, illetve kényszerítő eszköz alkalmazása miatt panasszal él, tekintettel arra, hogy több ponton – álláspontja szerint – az intézkedés alapjogait sértette. E szerint kéri a Testület eljárását és azt, hogy az így kialakított állásfoglalást küldje meg az Országos Rendőrfőkapitánynak.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos előadta, hogy panaszával azért a Testületet kereste meg, mert az intézkedést foganatosító rendőri szerv álláspontja az eseményt követő sajtó megnyilvánulásokból számára ismert, és ennek alapján az esete pártatlan kivizsgálását ott nem látja biztosítottak.

A panaszos elmondta, hogy 2013. május 27-én (hétfőn) reggel elvitte a belvárosi iskolába a 10 éves fiát. Kb. 7 óra 30 perc – 8 óra körül felvette a kollégáját. 8 óra 30 perckor odamentek az S., illetve az Sz. úton lévő Bankhoz, ahol találkozott az egyik ügyfelével. Kb. 8 óra 45 perckor az üveges műhelyéhez értek, ahonnan 9 óra 50 perckor indultak a S. krt. alatti házhoz. Kb. fél órát tartózkodtak ott, majd visszamentek a munkahelyre. Ekkor telefonált a panaszos fia, aki a panaszos feleségével volt vizsgáznival a belvárosi iskolában, hogy hazatartsanak, mert vége a vizsgának. Ekkor, kb. 11 óra 30 perckor elindult hazafelé a V. út irányába. Az utca közepén járhatott, amikor a gépkocsi mögött megjelent egy rendőrségi kisbusz. A panaszos ekkor megállt, azt hitte, hogy valamit akarnak vele csináltatni, vagy a polgárőrség miatt keresik. A panaszos elmondta, hogy ilyen már többször előfordult vele.

A panaszos kiszállt az autóból és elindult feléjük, megtudni, hogy mit akarnak. Ekkor vette észre, hogy ezek a rendőrök nem ismerősök, és fekete bevetési ruhában vannak. Ugráltak kifelé a kocsiból, kiabáltak, hogy feküdjön a panaszos a földre, pisztolyokat és fegyvereket fogtak rá, mondták neki, hogy tegye szét a lábait, kezeit hátra, etc.

A panaszos elmondta, hogy rettentően meglepődött, hiszen mindenre számított, csak erre nem. Kérdezte tőlük, hogy mit akarnak, hiszen nem csinált semmit, egyébként is polgárőr, nekik segít, becsületesen dolgozik, adót fizet. Ők semmit sem szóltak, csak annyit, hogy a panaszos csinálja azt, amit mondanak neki. Pár pillanat múlva már a földön volt, többen ráugrottak, és kezeit hátra bilincseltek. A panaszos ennek során többször megkérdezte, hogy mit akarnak tőle, miért csinálják ezt vele, de a rendőrök nem mondtak semmit. Ezután berakták a rendőrségi kisbuszba és elindultak. A megyei kapitányságra vitték, ahol átadták őt egy nyomozónak, aki azt mondta, hogy kb. 100 évet fog a börtönben lenni. A panaszos ekkor mondta a nyomozónak, hogy nem csinált semmit. A nyomozó megkérdezte tőle, hogy a mai napon mit csinált, amely rendőri kérdésre részletesen válaszolt. A rendőr erre azt mondta, hogy ha ez így van, akkor nem lesz baja, mire a panaszos azt mondta, hogy ez 100 %, hogy így van, nézzen utána.

A nyomozó ekkor kiment a szobából, majd 30 perc múlva ért vissza. A nyomozó nem mondott semmit, de valami érződött rajta, már nem volt olyan szigorú. A bilincset nem engedte levenni. Megint kiment, többször is kiment a szobából, addig akik elfogták a panaszost azok vigyáztak rá. Később, amikor visszajött elmondta, hogy a panaszost gyanúsítják egy súlyos bűncselekménnyel, de eltévesztették és valami névhasználat miatt történt az egész. A nyomozó ekkor azt mondta, hogy el fogják engedni, de még vannak formázások, amiket el kell intézni. A bilincset pontosan nem emlékszik a panaszos, de kb. ezután vették le róla. Két úriember ezután elvitte, hogy lőpor mintát vegyenek a kezéről. Ezután orvoshoz vitték, majd egy másik nyomozó adatokat vett fel. Pár óra „vendégszeretet” után, amikor már mondta a panaszos, hogy talán már ki is nyithatnák az ajtórácsot útnak engedték.

A panaszos lehívatta R. urat (akit jól ismert), hogy megkérdezze tőle, kinek köszönheti meg ezt a kis malort. Nem sokat tudtak beszélni, ugyanis megjelent a főkapitány úr titkárnője és felkísérte a panaszost a főkapitány úrhoz, aki a szobájába hívta, és azt mondta, hogy tévedés

történt, bár ő érezte, hogy nem a panaszos az, akit keresnek, de az események gyorsan peregetek, és elnézést kért a történetekért. Ezután kezét fogták, majd a panaszos eljött.

Távozása alatt kézhez kapta és aláírták vele a tájékoztatót és igazolást az előállításáról. A tájékoztató szerint az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján – vagyis azért, mert bűncselekmény elkövetése során tetten érték – állították elő, az igazolás tartalma szerint pedig az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján – vagyis azért, mert bűncselekmény elkövetésével, megalapozottan gyanúsítható.

A rendőrségi folyosón találkozott a feleségével és 8 éves kisfiával, valamint nevelt gyermekével és tőlük értesült arról, hogy velük mi történt, milyen körülmények között kerültek a rendőrségre.

A panaszossal történeteket követő napon több sajtóorgánum megkereste őt, ahol elmondta, hogy mi történt vele. Ezután – nem tudja, hogy az alapinformáció kitől származik, vélhetően a rendőrségtől – jelent meg a nagy nyilvánosság előtt az a személyével kapcsolatos tényállítás, amely szerint azért került ilyen helyzetbe, mert 10 évvel ezelőtt a megyei bíróság emberölés kísérletéért elítélte. Ez a tényállítás a panaszos álláspontja szerint nem fedi a valóságot, és alapvetően alkalmas arra, hogy a személyét, vállalkozását elnehezítse, és a családját szűkebb és tágabb környezetében hátrányosan érintse. Ezen fél információ alapja valóban az lehetett, hogy az Ítéletábrla foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntette miatt, 2006. szeptember 19-én elmarasztalta, azonban az ítélet minden hátrányos következménye alól időközben, már nagyon régen mentesült.

A panaszos jelen tényállítás alapján kéri a Testületet, hogy panaszát vizsgálja ki, mert álláspontja szerint több szintű jogsérelem érte, és megítélése szerint jogszerűtlen, szakszerűtlen és aránytalan rendőri intézkedés áldozata lett, és visszaéltek az információs önrendelkezési jogával is

2) A panaszos csatolta beadványához a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolást, amelyből az alábbiak állapíthatók meg.

A panaszos előállításának jogalapjaként a rendőrség az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontját jelöli meg. Az előállítást 2013. május 27-én 11 óra 22 perctől 12 óra 40 percig foganatosították a Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztályán.

A panaszos aláírásával tanúsította, hogy hozzátartozója/ képviselője kiértékelését nem kérte, továbbá élelmezést sem kért és nem akart panasszal élni az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben.

3) Az előállított/ elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót is mellékelte a panaszos.

Ebben az szerepel, hogy őt az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő. A panaszost tájékoztatták az előállítás időtartamáról, annak meghosszabbításának lehetőségéről, valamint a panasz előterjesztésének rendjéről.

Ezután tájékoztatták őt arról, hogy joga van a fogva tartásról egy hozzátartozóját, vagy más személyt értesíteni, illetve kérheti a rendőri szervet is értesítésre, feltéve, hogy az értesítés nem veszélyezteti az intézkedés célját. Abban az esetben, ha a panaszos fiatalkorú, vagy gondnokság alatt áll, a rendőrségnek haladéktalanul értesíteni kell a törvényes képviselőt, vagy a gondnokot (Rtv. 18. §). Joga van ahhoz, hogy sérülése, betegsége, illetve baleset esetén, vagy más okból sürgős orvosi ellátást kérjen. (Az előállító helyiségbe történő helyezése során az adminisztrációt végző rendőr részére jelezni jogosult, ha rendszeresen gyógyszert kell szednie, illetve azt hogy életmentő gyógyszert az orvos által felírt segédeszközt kell magánál tartania – inzulin, asztmapumpa.) Joga van ivóvizet kérni az őrsegtől, amennyiben az előállító helyiségben nincs ivókút. Joga van az 5 órát meghaladó fogva tartás esetén ételmezt kérni, kikérdezkedhet WC-re, amennyiben dohányzik az őrsegtől szintén kérheti annak lehetővé tételét, valamint az előállításról igazolást is kérhet.

Ezután a panaszos kötelességeiről olvasható egy tájékoztató, amely szerint az előállító helyiség rendjét be kell tartania, nem szabad hangoskodnia, dörömbölnie, vagy az épület rendjét más módon megzavarnia. Köteles az előállító helyiség tisztaságát és annak állagát megőrizni, nem szabad beszennyeznie, vagy megrongálnia azt. Amennyiben a helyiséget beszennyezi vagy megrongálja vele szemben kártérítési, szabálysértési-, vagy büntetőeljárás kezdeményezhető. Végül pedig köteles túrni a ruházatának az átvizsgálását, a birtokában nem tartható tárgyak elvételét.

A panaszos aláírta a tájékoztatót, így elismerte, hogy az abban foglaltakat elolvasta, azokat megértette és tudomásul vette.

4) A panaszos 2013. július 15-én kelt levelében tájékoztatta a Testületet arról, hogy amikor kiszállt az autóból, akkor megindult a rendőrségi autó irányába, abban a hiszemben, hogy a rendőrök valamilyen szívességet akarnak tőle kérni. Nem tanúsított semmilyen magatartást, mindenfajta kérdés, tájékoztatás nélkül leteperték és megbilincseltek. A rendőri intézkedésnek nem szegült ellen, hiszen az teljesen váratlanul, jogalap nélkül történt. Az események hatása alatt pontos időpontot nem tud megmondani, csak arra emlékszik, hogy kezét hátrabilincseltek, összesen három bilincs volt a kezén. A panaszos elmondta, hogy a rendőrségen nyilvánvalóan kell lennie jegyzőkönyvnek a kényszerítő eszköz alkalmazásáról, amelynek az időtartamot is tartalmaznia kell.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) A megyei rendőrfőkapitány-helyettes (bűnügyi) 2013. július 24-én kelt átiratában az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A panaszos személyes szabadságát korlátozó intézkedésről jelentés, rendőri jelentés és kivizsgáló jelentés készült, valamint rendelkezésre áll – a vizsgálat során beszerzett – bejelentés hangfelvétele, és az EDR rádióforgalmazás – az esettel kapcsolatos – hanganyaga.

2013. május 27-én 11 óra 22 perckor hajtott végre a rendőrség személyes szabadságot korlátozó intézkedést (előállítást) az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján. A panaszos az

akkor rendelkezésre álló információk szerint nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetével volt gyanúsítható.

A kapitányságvezető-helyettes arról tájékoztatta a Testületet, hogy az előállítás helyszínén az Rtv. 20. § (2) – (3) bekezdésekben és a 29. § szakaszban, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 25. §-ában foglalt igazoltatásra a kényszerítő eszköz alkalmazása előtt azért nem került sor, mert a késedelem veszéllyel járt volna. Ezt támasztja alá az is, hogy az elkövető a rendelkezésre álló információk szerint löfegyverrel követte el a cselekményt, és a támadásától tartani lehetett. Így az intézkedés az Rtv. 20. § (3) bekezdés második mondatában, a (4) bekezdésben, valamint a Szolgálati Szabályzat 5. § (2) bekezdésben foglaltakra tekintettel hajtotta végre a rendőrség (MEKTO állományába tartozó 10 fő).

A MEKTO állománya a rendszeresített kék színű 10M mintájú egységes rendészeti gyakorló öltözetet viselt, az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv mélységi ellenőrzési és közterületi támogató alegységeiről szóló 24/2012. (XII. 29.) ORFK utasítás (továbbiakban: MEKTO utasítás) 2. számú mellékletében meghatározott védőfelszerelésekkel kiegészítve, illetve lövedékálló sisakot, amelynek a színe fekete. A teljes állomány a taktikai mellényen viselte a tépőzáras azonosítószámot, rendfokozati jelzést és 2 db. karjelvényt.

A MEKTO állománya utasításra vonta a panaszos gépjárművét vizsgálat alá. A panaszost a „Rendőrség, a Törvény nevében” szavak előrebecsátásával, a járműből történő kiemelés és földre fektetés céljából az Rtv. 47. § alapján testi kényszer, támadás megakadályozása és ellenszegülés megtörése miatt az Rtv. 48. § b) és d) pontjai, valamint a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés c) és d) pontjai alapján bilincset alkalmaztak. A panaszost a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) és a) pontjaira, a (6) bekezdés a) és aa) pontjaira tekintettel földön fekvő helyzetben, a (7) bekezdés szerint bilincseltek meg, mivel a Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés b) pontjában leírt aktív ellenszegülést tanúsított. A panaszos 2013. május 27-én 11 óra 22 perc és 12 óra 40 perc között viselt bilincset. A panaszost később további intézkedés végrehajtása céljából előállították a megyei rendőr-főkapitányságra, ahol megtörtént az igazoltatása és leellenőrizték az adatait a körözési nyilvántartásokban. Az előállító helyiség és a kísérés szabályai előírják a folyamatos őrzést, ezért a szökés megakadályozása végett az átadás idejéig is alkalmazták a bilincset.

A panaszos a homlokán, a bal szemöldök felett egymástól 2 centiméterre, 2 darab 0,5 x 0,5 centiméter, valamint az orr bal oldalán 1 db. 0,5 x 0,5 centiméter hámsérülés keletkezett, amelyek feltehetően a panaszos magatartásának következtében a testi kényszer illetve a bilincselés során keletkeztek.

A panaszos a panasztételi lehetőségéről, jogairól, kötelességeiről az előállítást követően írásbeli tájékoztatást kapott, amelynek tudomásul vételét aláírásával hitelesítette. Továbbá az átadása előtt a panaszos igazolást is kapott, amelyen feltüntették azokat a testületeket, ahol élhet a panasztételi lehetőségével. A panaszos orvosi vizsgálatát megelőzően videón rögzítették a nyilatkozatát a személyes adatairól, sérüléseiről, betegségeiről és esetleges panaszáról, amellyel nem kívánt élni.

A ruházat és gépjármű átvizsgálás során a MEKTO állománya a panaszos gépkocsijában, a váltónál egy szürke gumibotot talált, amely közbiztonságra különösen veszélyes eszköz. Az

esettel kapcsolatban szabálysértési feljelentés nem készült, mivel a helyszínen tartózkodó R. I. r. alezredes azt az utasítást adta, hogy a gumibotot a járműben kell hagyni, mert a helyszíni szemle során fogják majd lefoglalni.

A Központi Ügyelet által, a bejelentésben elhangzottakból, és a helyszínen lévő rendőrök elsődleges adatgyűjtése során beszerzett adatokból állapították meg, hogy a feltételezett elkövető a panaszos, akiről a sértett által adott személyleírás a rendőrség rendelkezésére állt. A panaszos elfogására a megyei rendőr-főkapitányság központi ügyeletének vezetője adott utasítást a MEKTO helyszínen tartózkodó parancsnokának, EDR rádión keresztül.

A panaszos elfogására T. I-hoz hasonló adatok miatt került sor. Nevük egy betű eltéréssel megegyezik, első hallásra egybecseng. A két személy előélete, a nevükhöz hasonlóan, szintén nagy azonosságot mutat, mivel mind a ketten a polgárőrség állományába tartoznak. A rendőrséggel közös járőrszolgálatok miatt a panaszost mindenki ismerte, míg T. I. – rövidebb idejű polgárőr pályafutása miatt – kevésbé volt ismert az állomány körében. A két személy korban és testalkatban is hasonló, továbbá az elsődleges adatok alapján a panaszos elfogásakor a sértett által elsődlegesen megadott, akkor nagy hasonlóságot mutató ruházatban volt. A panaszos elfogásában az is nagy szerepet játszott, hogy az előélete alapján vele szemben a Sz. Rendőrkapitányság korábban büntetőeljárást folytatott löfegyverrel elkövetett bűncselekmény miatt. Mivel az általa elkövetett cselekmény következtében – a rendőrök és az állampolgárok körében is – ismertté vált, ezért az információk alapján a gyanú egyértelműen rá terelődött. A bejelentő (D. K., aki a bűncselekmény sértettje) elsődleges meghallgatása során elmondta, hogy egy gumibotot ütötte meg a fején az elkövető. A panaszos elfogásakor pedig az általa vezetett gépjárműben egy gumibotot találtak, amely tovább erősítette a gyanút, hogy ő az emberölés elkövetője.

A panaszos előállítását a MEKTO végezte 10 fővel és 2 gépjárművel a megyei rendőr-főkapitányságra.

2) A megyei rendőrfőkapitány-helyettes (bűnügyi) 2013. július 29-én kelt levelében az alábbiakról is tájékoztatta a Testületet.

A főkapitány-helyettes elmondta, hogy 2013. május 27-én 9 óra 30 perckor a Rendőr-főkapitányság Központi Ügyeletére érkezett bejelentés alapján a Főkapitányság Bűnügyi Osztálya büntetőeljárást indított nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntettének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen, aki megalapozottan gyanúsítható volt azzal, hogy 2013. május 27-én 9 óra körüli időpontban megjelent D. T. lakosnál, majd a szintén otthon tartózkodó feleségét fegyverrel, a házban található készpénz és ékszerek átadására kényszerítette. A feleség a fenyegetés hatására átadott kb. 3. 000 euró és ismeretlen összegű USA dollárt, valamint arany ékszereket, majd amikor az elkövető további pénzüsszeget követelt a ház ablakán kiugrott, segítségért kiabált és elmenekült. Az ismeretlen elkövető ezután a házban maradó D. T-t több lövéssel megölte, majd a menekülő feleség után szaladt, de őt utolérni nem tudta, így a helyszínről elmenekült az elkövető a fenti értékeket eltulajdonítva.

A Bűnügyi Osztály állományából szolgálatot teljesítő személyek az előírt ruhanormának megfelelően polgári ruhában teljesítettek szolgálatot, míg a bűnügyi technikus a rendszeresített munkaruhában, így azonosító számot nem viseltek.

A panaszost - elfogását követően - a Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztályán állították elő, ahol szóban meghallgatták és orvosi vizsgálatnak is alávetették. Az elfogás és az orvosi vizsgálat között eltelt időben beszerzett adatok birtokában – az ellátást követően – a panaszosról a bilincset levették, majd 2013. május 27-én 12 óra 51 perckor tanúként hallgatták meg. A kihallgatást és a löpor-kutatást követően 14 óra 20 perckor a főkapitányság előterében helyezték el.

3) A megbízott főkapitány helyettes (rendészeti) 2013. június 11-én tette meg részletes jelentését, amelyben az eset kivizsgálását jelenti az országos rendőrfőkapitány-helyettes, rendészeti igazgató részére.

i) 2013. május 27-én, 9 óra 30 perckor bejelentés érkezett a Rendőr-főkapitányság Központi Ügyeletére, amelyet H. A. r. alezredes, főügyeletes fogadott. A bejelentő a bűncselekmény sértettje (D. K.), aki elmondta, hogy férjével tartózkodott a lakásukban, amikor megjelent náluk egy ismeretlen személy – jármű adásvételi szándékkal -, aki egy gumibottal, illetve lőfegyvernek látszó tárggyal, arra kényszerítette őket, hogy kötözzék meg egymást és mondják meg a lakásban lévő értékek rejtékhelyét. A bejelentésben elmondta, hogy ezt követően a földszinti épület ablakán kiugrott, majd több lövést hallott és ezután bemenekült a Nemzeti Adó- és Vámhivatal épületébe, ahonnan értesítette a rendőrséget. A bejelentés vétele közben a főügyeletes a helyszínre irányította a járőrszolgálatot ellátó közrendvédelmi és bűnügyi állományt, a szolgálatirányító parancsnokot, valamint a szolgálatban lévő MEKTO dolgozóit és parancsnokát. Meghatározta, hogy az épületbe csak életmentés céljából lehet behatolni, az elsődleges feladat a terület zárolása, a környéken lakók testi épségének a védelme, valamint az esettel kapcsolatos információgyűjtés. A helyszínre kiérkező járőr és bűnügyi állomány 9 óra 40 perckor a területet teljesen lezárta, amelynek során V. G. r. főtörzsrőrmester – aki az elsőként kiérkező helyszíni parancsnok – jelentette, hogy meghallgatta a bejelentőt, aki a bejelentésben elhangzottakat ismételt elmondta. A helyszínre kiérkező K. P. r. főhadnagy – aki átvette a helyszíni parancsnoki feladatokat – jelentette az ügyelet felé, hogy a terület teljes zárás alatt áll, röviden meghallgatta a sértettet, de a házban tartózkodó személyekre vonatkozóan több információt nem sikerült beszereznie.

A Központi Ügyelet által a bejelentésben elhangzottakból és a helyszínen lévő rendőrök elsődleges adatgyűjtése során beszerzett adatokból megállapították, hogy a feltételezett elkövető a panaszos, aki szabadidejében polgárőr, és korábban volt már hasonló lőfegyverrel elkövetett bűncselekmény miatt vele szemben eljárás.

A főügyeletes az EDR rádión zárást rendelt el Szolnok város kivezető útjaira, valamint utasítást adott a megye illetékességi területén lévő városi rendőrkapitányságoknak a főútvonalakon fokozott ellenőrzések végrehajtására, és intézkedett a szomszédos megyei rendőr-főkapitányságok tájékoztatásáról is.

A MEKTO parancsnoka a mentő gépkocsiban meghallgatta a sértettet, aki ellátása során elmondta, hogy az épületben ismerősükkal gépjármű adásvételi céllal megbeszélést tartottak, amelyet követően a személy fegyvert fogott rájuk és arra kényszerítette őket, hogy kötözzék meg egymást és adják át a lakásban lévő értékeiket. Az elkövető figyelmetlenségét kihasználva a sértett kiugrott az ablakon és elkezdett menekülni, amely közben több lövést hallott, majd arra lett figyelmes, hogy az elkövető kiugrik az ablakon, de további mozgásról nyilatkozni nem tudott.

V. L. r. főhadnagy az adatok együttes értékelését követően engedélyt kért az élet mentését szem előtt tartva az épületbe történő behatolásra, amelyre a központi ügyelet megadta az engedélyt, tekintettel arra, hogy a sértett elmondta, hogy a férje a lakásban maradt és az állapota ismeretlen volt, róla nem tudtak semmit.

A MEKTO 6 fős csoportban az épület oldalához vonult, ahol a bejáratot zárt állapotban találta. A kapu betörését követően a fal mellett fedezékben, a ház hátsó oldalán lévő bejáratához ment, ahol a „rendőrség” szavak előrebocsátásával az ingatlanban tartózkodókat felszólította az épület elhagyására, és az együttműködésre. Ezután kinyitották a bejáratot, majd a bejárat ajtóval szemben lévő szobában – amely az utcára nézett – észlelték, hogy az ablakok nyitva vannak, és a földön fekszik egy férfi, aki életjelet nem mutatott, így a bejárat ajtón keresztül behatoltak a szobába és a mellette található helyiségbe. A helyiségek átvizsgálása közben meglátták, hogy a férfi a nappali szobában arccal lefelé fekszik, a bőre enyhén szürkésre színeződött, alatta a szőnyegen nagy kiterjedésű vérfolt volt. A személy körül több 9 mm-es löszérhüvely volt szétszóródva. A ház és a hozzá tartozó alsó épület átvizsgálása során nem találták meg az elkövetőt, vagy más személyt. A helyszínen tartózkodó mentőszolgálat munkatársai az átvizsgálást követően a személynél már csak a halál beálltát tudták megállapítani.

N. A. r. őrnagy felkérte a MEKTO állományát, hogy a szobában forgó elkövető vélt és ismert tartózkodási címeit ellenőrizzék le. V. L. r. főhadnagy jelentést tett a Központi Ügyeletnek, amely azt az utasítást adta, hogy a lakcímek ellenőrzése során zárt épület esetén a dolog elleni erőszakkal történő behatolásra nem kerülhet sor. Az elkövető észlelése esetén azonnali tájékoztatást és zárást rendeltek el, tekintettel arra, hogy a Terrorelhárítási Központot (továbbiakban: TEK) 10 óra 15 perckor értesítették.

Ezután két ingatlant ellenőriztek, amelynek során a feltételezett elkövető felkutatása nem vezetett eredményre, ezért a lakások további megfigyelését a helyszínen lévő Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály állománya látta el.

A lakcímmellenőrzések során M. L. r. százados által vezetett MEKTO csoport 10 óra 50 perckor érkezett a V. utcához, ahol a panaszos műhelye van, hiszen a rádión azt jelentették, hogy a panaszos a műhely előtt parkol saját tulajdonú gépjárművével. A megfigyelés során észlelték, hogy kb. 100 méter távolságból látják a célszemélyt, akinek a ruházata megegyezik a sértett által elmondottakkal. M. L. r. százados azt az utasítást kapta a Központi Ügyeletről, hogy folytassa a megfigyelést addig, amíg a helyszínre irányított megerősítő egységek nem érkeznek meg.

V. L. r. főhadnagy az általa vezetett csoporttal a megadott címre vonult, ahol M. L. r. százados csoportjával szemben található utca irányából közelítette meg a helyszínt. Az ingatlant a két szolgálati csoport körbezárta, ahonnan rálátás nyílt a panaszos gépkocsijára. Miután körbezárták a területet, végig EDR rádión keresztül jelentették a célszemély mozgását.

A Központi Ügyelet vezetője meghatározta V. L. r. főhadnagy javaslatára, hogy a helyszínt övező utcákban további EÁP pontokat létesítsenek. A meghatározás szerint a zárásokat útzárral kombinálva, a megfelelő előjelzés végrehajtása mellett, a szomszédos utcákban, három fős csoportokban kellett végrehajtani.

A MEKTO szolgálati csoportjai folyamatosan jelentették a célszemély mozgását a Központi Ügyelet felé. Annak ellenére, hogy a célszemély többször is látó – elfogásra alkalmas – távolságba került, a főügyeletes megtiltotta a személy házban, vagy ház előtt történő elfogását. Ismételten felhívta a figyelmet, hogy a TEK munkatársai rövid időn belül megérkeznek, akik a helyszíni intézkedést átveszik, de abban az esetben, ha a személy a járművel el kívánja hagyni a helyszínt, akkor a távozásában meg kell akadályozni, ellenőrzés alá kell vonni és az elfogását kell foganatosítani.

11 óra 20 perckor M. L. r. százados rádión jelezte a Központi Ügyelet felé, hogy a panaszos beült a gépkocsi vezetőülésébe és elindult a F. utca irányába. A Központi Ügyelet határozottan azt az utasítást adta, hogy a személy nem távozhat el a helyszínről. 11 óra 22 perckor a panaszos megállt a gépjárművel az előtte lévő forgalmi akadály miatt. A MEKTO szolgálati csoportjai ezt kihasználva hátulról elzárták a jármű menekülési útvonalát, a gépjármű mellé futottak, ahol a jobb első ajtót kinyitották, majd a panaszost a kezénél, illetve a ruházatánál fogva testi kényszerrel kiemelték és a földre fektették. Mivel a panaszos az intézkedés során folyamatosan ellenszegült, ezért további testi kényszer alkalmazásával ellenszegülését megtörték és kezeit hátra helyzetben megbilincseltek. Ruházat és gépjármű átvizsgálás során löfegyvert nem, de a gépkocsiban a váltónál egy szürkészínű gumibotot találtak.

Az elfogást követően 11 óra 25 perckor érkezett meg F. J. r. ezredes a kapitányságvezető, aki 11 óra 34 perckor tájékoztatta az időközben megérkezett TEK munkatársakat a MEKTO által végrehajtottakról.

A helyszínen tartózkodó R. I. r. alezredes intézkedett a helyszín lezárásáról, majd előállították a panaszost. 12 óra 40 perckor a panaszost a kapitányságon B. T. r. őrnagy részére adták át, hogy elvégezze a szükséges intézkedéseket. Az átadást követően rögtön a panaszos orvosi vizsgálatára került sor, amely során az orvos megállapította, hogy a bal szemöldök felett, a homlokon egymástól 2 centiméterre, 2 db. 0,5 x 0,5 centiméter, valamint az orr bal oldalán 1 db. 0,5 x 0,5 centiméter hámsérülés keletkezett, feltehetően a testi kényszer következményeként.

Ezután a rendőr-főkapitányság munkatársai megállapították a cselekmény helyszínén begyűjtött információk és a sértett alapos kihallgatása után, hogy a panaszos nem azonos a cselekmény elkövetőjével. A tényleges elkövető T. I.

A panaszos tanúkénti kihallgatását követően, 13 óra 40 perckor szabadon bocsátották, röviddel ezután F. J. r. ezredes személyesen kért bocsánatot a panaszostól a történetek miatt.

ii) Az eset ismertetését követően az alábbi megállapításokat tette az „Összegzésben” a megbízott főkapitány-helyettes (rendészeti).

H. A. r. alezredes, főügyeletes megfelelő körültekintéssel fogadta a bejelentést, annak során részletekbe menően kikérdezte a bejelentőt a cselekményről. A bejelentés vételének ideje alatt haladéktalanul intézkedett a szolgálatban lévő állomány helyszínre küldéséről, elrendelte a védőeszközök használatát az Rtv. 37. § d) pontja és a terület lezárását a Szolgálati Szabályzat 10. § (2) bekezdés c) pontja alapján.

A rögzített hangfelvétélből megállapítható, hogy a főügyeletes a bejelentő felfokozott állapota és zaklatottsága miatt, vélhetően a telefonvonal rossz minőségének köszönhetően félreértette az elkövető nevét. A sértett, amikor beszaladta a Nemzeti Adó-és Vámhivatalba, a biztonsági őr hallgatta meg, aki elmondta, hogy nagyon remegett a hangja, lihegett és valami nevet emlegetett „valami Pintér lehetett”.

A főügyeletes a helyszínre irányította a MEKTO szolgálatában lévő állományát és a parancsnokát a MEKTO utasítás 7. a) pontjában meghatározottak alapján utasította V. L. r. főhadnagyt, hogy készüljön fel a halaszthatatlan intézkedés esetén foganatosítandó azonnali cselekmények végrehajtására. A MEKTO parancsnoka (V. L. r. főhadnagy) a helyszínen a mentő gépjárműben – a lakásban tartózkodó személyekre vonatkozólag – meghallgatta a sértettet az esemény kapcsán, amelynek során megállapítható volt, hogy az elkövető nem tartózkodik a házban, de a sértett férje (D. T. I.) feltehetően sérülten fekszik a házban, mivel a házból hangokat nem hallottak a zárásban részt vevő rendőrök. A rendelkezésre álló adatok értékelését követően V. L. r. főhadnagy az Rtv. 13. § (1) bekezdés alapján úgy döntött, hogy az életmentést szem előtt tartva a lakóház átvizsgálását megkezdi. Az ingatlan bejáratánál, a kertkapu betörését P. T. r. törzsőrmester az Rtv. 13. § (3) bekezdés és a Szolgálati Szabályzat 7. § (1) bekezdése alapján hajtotta végre, mivel a késedelem veszéllyel járt volna.

Az épület átvizsgálását a MEKTO a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata 11/1998. (IV. 23.) ORFK Utasítás 114. és 115. pontjai alapján, a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. ORFK utasítás mellékletében meghatározottak alapján hajtotta végre.

A helyszínen tartózkodott K. P. r. főhadnagy és N. A. r. őrnagy, akik a helyszíni parancsnoki feladatokat látták el. A lakás átvizsgálásának megkezdése előtt és azután is az irányításuk alatt álló járőr, a forrónyomos üldözésben részt vevő bűnügyi nyomozók részéről beszerzett és a sértettől származó információkat értékelték, egyeztették, amelynek során arra a következtetésre jutottak, hogy a feltételezett elkövető a panaszos. Ezt a feltevést az is erősítette, hogy a panaszos nevének elhangzását követően a szolgálatban lévő rendőri állomány gyanúja a két adatról a panaszosra terelődött. Ennek során a korábbi igazoltatásokból megszerezték a panaszos személyi adatait, gépjárművének típusát, forgalmi rendszámát. A panaszos 2003-ban, egy szórakozóhelyen történt 0,22 kaliberű pisztollyal történt lövöldözés elkövetőjeként büntetőeljárás alatt állt. Ezt az információt B. K. r. százados ellenőrizte, amelynek során megállapította, hogy a panaszos nem rendelkezik lőfegyver tartási engedéllyel.

A vizsgálat során a főkapitány-helyettes megállapította, hogy a helyszínen a bűnügyi állomány a terület zárását követően és az átvizsgálás ideje alatt elmulasztotta a sértett –, aki a helyszínen a mentőben tartózkodott – részletes meghallgatását. Több esetben előfordult ugyanis, hogy a sértettnél már a konkrétan panaszos személyére vonatkozó kérdések hangzottak el, amelyet a sértett sem javított ki. A már felállított verzió megerősítésére került sor és nem a sértett elmondására támaszkodva szerezték be az információkat. Alapos meghallgatására és fénykép bemutatására csak a sértett orvosi vizsgálatát követően került sor, amikor már a panaszost elfogták és előállították. Így ezen információk hatására, sajnálatosan a panaszos lett a cselekmény elsődleges gyanúsítottja.

Ezután N. A. r. őrnagy a MEKTO állományát felkérte a feltételezett elkövető lakcímeinek ellenőrzésére, amelynek során megtalálták a panaszos járművét, amelynek következtében a

MEKTO a zárást végrehajtotta és felkészült az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott intézkedések foganatosítására. Ennek során – utasításra – a helyszínt elhagyni szándékozó panaszos járművét ellenőrzés alá vonták. A panaszost a „Rendőrség, a Törvény nevében” szavak előrebocsátásával, az Rtv. 47. § alapján testi kényszerrel a járműből kiemelték, majd a földre fektették, ahol kezeit hátra helyzetben az Rtv. 48. § b) és d) pontja és a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés c) és d) pontjai alapján megbilincseltek. A bilincselés módozatának kiválasztása során figyelemmel voltak a Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontjára, mivel a panaszos az Rtv. 39. § (2) bekezdés b) pontja alapján aktív ellenszegülést tanúsított. A panaszos sérülése, a homlokán vélhetően a magatartásának a következtében keletkezhetett, hiszen ellenszegült a rendőri intézkedésnek.

Az előállítást követően a panaszost az Rtv. 17. § (2) bekezdés alapján a rendőr-főkapitányság orvosa látta el, sérüléseit 8 napon belül gyógyulónak minősítette. Az intézkedés végén a panaszost az Rtv. 5. § (6) bekezdés alapján világosították fel a panasztételi lehetőségeiről, amellyről videó is készült.

Az Rtv. 29. §-ban és a Szolgálati Szabályzat 25. §-ban meghatározott igazoltatásra a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőzően azért nem került sor, mert a késedelem veszéllyel járt volna, mivel az információk szerint az elkövető lőfegyverrel követte el a cselekményt és támadásától tartani lehetett.

Ennek során megállapította a rendészeti főkapitány-helyettes, hogy a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszközök az Rtv. 15. § alapján arányosak voltak, az intézkedés a vonatkozó normák alapján jogszerű, szakszerű és szükségszerű volt.

2) B. T. r. őrnagy 2013. július 29-én a panaszossal szemben foganatosított intézkedésről tett jelentést. R. őrnagy jelenti, hogy nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntett gyanúja miatt, ismeretlen tettes ellen indított büntetőeljárás elsődleges intézkedései során a panaszossal szemben az alábbi intézkedéseket foganatosította.

2013. május 27-én kb. 11 óra 20 perckor érkezett a bűncselekmény helyszínére F. T. r. őrnaggyal és D. T. r. főhadnaggyal. A bűncselekmény helyszínén ekkor már jelen volt V. J. r. őrnagy, aki közölte, hogy a kiérkezését megelőzően elvégzett adatgyűjtés alapján a Mélységi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Osztály (továbbiakban: MEKTO) beosztottjai a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy elfogását hajtották végre, amit a rendőrségi EDR rádión történt forgalmazás is igazolt. A rádióforgalmazás során elhangzottak alapján a személy ellenszegült a rendőri intézkedésnek. Az elfogás végrehajtását követően V. J. r. őrnagy utasítására F. T. r. őrnaggyal B. T. őrnagy a főkapitányság épületébe ment, ahová a beérkező tanúk és a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy kihallgatásának megszervezése volt a feladata.

Kb. 12 órakor a MEKTO beosztottjai előállították a panaszost a Bünyügyi Osztályon. Az elsődleges szóbeli meghallgatás alkalmával a panaszos a feltett kérdésekre közölte, hogy nem tudja miért került sor az elfogására, nem követett el semmit, majd ezután előadta, hogy aznap mit csinált, merre tartózkodott.

Ezután B. T. őrnagy kiment az irodából és jelentette az információkat V. J. r. őrnagynak, majd közölte vele, hogy a kihallgatás foganatosítása érdekében további információk beszerzése

szükséges. V. J. elmondta, hogy a sértett feléségének kihallgatása folyamatban van a Kórházban, azt a Rendőrkapitányság beosztottja fogantatosítja, de az intézkedő nevét nem tudta megmondani, így ezt követően ismételtén visszament B. T. r. őrnagy az irodájába.

Néhány perccel később V. J. r. őrnagy telefonon értesítette, hogy ki hallgatja meg a sértettet, így B. T. r. őrnagy telefonon felvette vele a kapcsolatot. Az irodából ismételtén kiment, hogy telefonáljon L. M. r. zászlóssal, aki elmondta a sértett által adott személyleírást, amely részben megfelelt a panaszosénak. A sértett a személyleírás során nem számolt be arról, hogy az fülbevalót viselt volna, azonban T. I-ként nevezte meg az elkövetőt, akit régebb óta ismer. A telefonbeszélgetéssel egy időben a MEKTO beosztottjai átkísérték a panaszost a főkapitányság épületében működő orvosi rendelőbe, ahol megvizsgálták.

B. T. r. őrnagy a megállapításait jelentette V. J. r. őrnagynak, majd az irodájába visszatérve utasította a MEKTO beosztottjait, hogy a panaszosról vegyék le a bilincset. Tájékoztatta a panaszost az elfogásának az okáról, majd elnézést kért tőle és közölte vele, hogy az ügyben tanúkénti kihallgatásra fog sor kerülni, valamint a bűncselekményben való érintettségének kizárása érdekében – amennyiben hozzájárul – letapogatással elvégzett lőpor mintavételre kerül sor, amelybe beleegyezett.

Ezután utasította Sz. L. r. őrnagyot, hogy tanúként hallgassa ki a panaszost, valamint B. P. r. őrnagyot a mintavétel elvégzésére.

B. T. továbbá elmondta, hogy a panaszos folyamatos őrzését a bilincselés alatt 2 fő végezte.

3) V. L. r. főhadnagy 2013. május 27-én készítette el az intézkedésről készült jelentését.

A szolgálata teljesítése során, 9 óra 40 perckor a Központi Ügyeletől H. A. r. alezredes kereste meg, hogy bűncselekmény van folyamatban, ismertette a bejelentés tartalmát V. L. r. főhadnaggal, majd tájékoztatta őt, hogy a helyszínen beszerzett információk szerint a panaszos a feltételezett elkövető, aki polgárőr és volt már vele szemben hasonló jellegű bűncselekmény miatt eljárás. R. alezredes arról is tájékoztatta, hogy a fokozott ellenőrzésbe bevont 5 fő MEKTO-s kollégát a helyszínre irányította és egyben utasította V. L. r. főhadnagyot, hogy vonuljon ő is a helyszínre, tájékozódjon az ott kialakult helyzetről majd soron kívül tegyen jelentést.

V. L. 9 óra 45 perckor érkezett a helyszínre, ahol a helyszín körülzárása iránt intézkedtek a kollégák, akik nagy számban voltak már jelen. K. P. r. főhadnagy tájékoztatta, hogy a sértettet a helyszínen tartózkodó mentő gépjárműben látják el, és megerősítette, hogy az elkövető nem tartózkodik az épületben.

Ezután szóban meghallgatta a sértettet, aki az ellátása közben elmondta, hogy mi történt (lásd előző pont). A megszerzett információkat V. L. jelentette az ügyelet felé. Az adatok együttes értékelését követően – mivel az épületből az elkövető elmenekült és a sértett férjének állapota ismeretlen volt – úgy döntött, hogy az életmentést szem előtt tartva 9 óra 55 perckor behatol az épületbe, amelyről jelentést tett a Központi Ügyeletnek.

Ezután 6 fős csoportban fedezékben az épület oldalához vonultak, amelynek során a bejárat ajtó zárva volt. Utasítást adott annak betörésére, amelynek során P. T. r. törm. egy ütővel azt

betörte, amely így kinyílt. Az épület mellett fedezékben a ház hátsó oldalán lévő bejáráshoz vonult, ahol a „Rendőrség” szavak előrebocsátásával az épületben tartózkodókat felszólította az épület elhagyására és az együttműködésre. Az épület ajtaja csukott állapotban volt, majd a kilincs lenyomásával azt kinyitotta, amely során a bejáratú ajtóval szemben lévő szobában (ami az utcára nézett) észlelte, hogy az ablak nyitva van és egy férfi fekszik a földön, aki a felszólítás hatására is változatlanul a földön feküdt, életjelet nem mutatott, ezért a bejáratú ajtón keresztül a szobába és a mellette lévő helyiségekbe is behatolt. Az épület átvizsgálása közben a nappali szobában arra lett figyelmes, hogy egy férfi fekszik a nappali szobában arccal lefelé, alatta a szőnyegen nagy kiterjedésű vérfolt volt, bőre enyhén szürkés színű, körülötte több lőszerhüvely is látható volt. A ház átvizsgálása során nem találták meg az elkövetőt illetve más személyt. Ezután a helyszínen tartózkodó mentőszolgálat embereit kérte, hogy segítsenek, de ők már csak a halál beálltát tudták megállapítani. A helyszínen tartózkodó N. A. r. őrnagynak jelentette az általa tapasztaltakat, aki a helyszínt 10 óra 14 perckor átvette, további intézkedés végrehajtása érdekében.

A helyszíni parancsnok felkérte a MEKTO állományát, hogy a szobában forgó elkövető vélt és ismert címéit leellenőrizze. A V. L. részére meghatározottakról jelentést tett a központi ügyeletnek, amely azt az utasítást adta, hogy a lakcím ellenőrzés során ne hatoljanak be, csak zárják körül a helyszínt az elkövető észlelése esetén, hiszen már értesítették a TEK-et, akik úton voltak. V. L. két címet is ellenőrzött, ahol senki sem nyitott ajtót, így azokat megfigyelésre átadta két rendőrkollégának, majd egy négyfős csoport a panaszos üveges műhelyének címére ment. Körülbelül 10 óra 50 perckor rádión azt a jelzést kapta, hogy a panaszos által használt gépjármű a műhely előtt parkol. Ezután a rádión M. L. r. százados jelentette, hogy kb. 100 méter távolságból látja a személyt, akinek a ruházata megegyezik a sértett által leírtakkal. A panaszos magatartása nyugodt volt. M. r. százados azt az utasítást kapta az ügyeletről, hogy a figyelést folytassa addig, amíg meg nem érkeznek a helyszínre irányított megerősítő egységek.

V. L. az általa vezetett csoporttal a helyszínre vonult a Ny. utca irányából, ahonnan rálátott a panaszos gépkocsijára, valamint hallótávolságon belülre került. Miután megérkeztek körülférték a területet, amelyet jelentett az ügyeletnek és folyamatosan tájékoztatta azt a panaszos mozgásáról.

A központi ügyelet vezetője B. Zs. r. alezredes rádióan megkérte V. L-t, hogy határozza meg a zárás, illetve a telepített útzárak helyét, amelyet megtett. Javasolta a három útzárral kombinált EÁP pont létesítését, a megfelelő előjelzés végrehajtása mellett bizonyos útszakaszokon. B. Zs. r. alezredes annak ellenére, hogy a célszemély (panaszos) többször is látótávolságba került (kb. 10 méter) megtiltotta a panaszos házában, vagy háznál történő elfogását. Felhívta V. L. figyelmét, hogy a TEK munkatársai hamarosan megérkeznek, akik a helyszíni intézkedést átvészik, de abban az esetben, ha a panaszos a járművel el akar menni, akkor azt meg kell akadályozni, ellenőrzés alá kell vonni és az elfogását kell foganatosítani.

Ezután többször észlelték, hogy a panaszos az utca és a gépkocsi között mozog, amelyet jelentett az ügyeletnek és további utasítást kért. E szerint a panaszost csak akkor szabad elfogni, hogy ha elindul a gépjárművel. 11 óra 20 perckor M. L. r. százados a rádióan keresztül jelezte az ügyelet felé és V. L. irányába, hogy a panaszos beült a gépkocsivezető ülésébe és elindult. Az ügyeletről ekkor határozottan utasítást kért, amelynek során azt mondták neki, hogy ne engedje a panaszost a helyszínről távozni. 11 óra 22 perckor forgalmi akadály hatására a panaszos megállt, amelyet kihasználva hátulról elzárták a menekülési

útvonalát, majd a gépjármű mellé futott, ahol a jobb első ajtót kinyitva a panaszost a kezénél, illetve a ruházatánál fogva kiemelte, illetve testi kényszerrel a földre fektette. A testi kényszer alkalmazása során a panaszos ellenszegült, kezeit a fogásból megpróbálta kiszabadítani, többször megpróbált felállni, ezért őt karfeszítéssel földre szorította, majd kezeit hátra helyzetben megbilincselte. A ruházat-átvizsgálást követően kiderült, hogy nincs nála lőfegyver, majd átvizsgálták a gépjárművet, amely során csak szerszámokat és a váltónál egy szürke gumibotot talált, fegyvert nem.

A helyszínen tartózkodó R. I. r. alezredes tájékoztatta V. L-t, hogy körül zárta a helyszínt a Rendőrkapitányság embereivel. A helyszínt F. T. r. őrnagynak átadta V. L., majd a panaszost előállította további intézkedések megtétele céljából. Az előállítás után nyilatkoztatta a panaszost, hogy az intézkedés során keletkezett-e sérülése, él-e panasszal az intézkedéssel szemben. A panaszos válaszként közölte, hogy nem keletkezett sérülése, panasszal nem él. A nyilatkozattételről video felvétel is készült. Az előállítás ideje alatt 12 óra 40 perckor a rendőrorvos is megvizsgálta a panaszost, amely során megállapította, hogy a bal szemöldök felett a homlokon egymástól kb. 2 centiméterre 0,5 x 0,5 centiméter hámsérülése keletkezett, feltehetően a testi kényszer alkalmazása miatt.

3) A panaszost 2013. május 27-én 12 óra 51 perc és 13 óra 32 perc között hallgatták meg, mint tanút.

A rendőrség tájékoztatta a panaszost a tanúvallomással kapcsolatos jogszabályi rendelkezésekről, majd arról nyilatkoztatták, hogy a feljelentettel vagy a sértettel rokoni viszonyban áll-e, valamint hogy az ügyben más okból érdekelt, avagy elfogult-e. A nemleges válaszokat követően a panaszos megtette vallomását.

A panaszos elmondta, hogy élettársával és két közös gyermekükkel élnek. 2013. május 27-én 6 óra 45 perckor keltek, mint minden egyes nap és 7 óra 30 perckor indultak el az egyik fiúkkal az iskolába, míg az élettársa és másik fia otthon maradt, mert nekik aznap csak 10 órára kellett iskolába menni, mert valami vizsgája volt a fiúnak. A panaszos elmondta, hogy mind a ketten autóval mentek, amelyek közül az egyik a panaszos, a másik az élettársa tulajdonában áll.

Miután a panaszos kitette a gyereket az iskolánál visszament a lakótelepre, hogy ott felvesse az alkalmazottját, majd együtt mentek a panaszos telephelyére dolgozni. A panaszos elmondta, hogy egyéni vállalkozó és üvegezéssel foglalkozik. Mielőtt kiérték volna a telephelyre, útközben beszaladt a Sz. úton lévő Bankba, mert az egyik biztonsági őr ismerőse megkérte, hogy csináljon neki egy tükröt. Ezután rögtön mentek is tovább.

A telephelyen egészen 10 óráig tartózkodtak, mert tovább kellett menni az ügyfélhez, aki már várta őket, mert neki ablakot kellett csinálniuk. Az ablakot magukhoz vették, majd indultak vissza a műhelybe, ahova 10 óra 30 perc körül értek. Ezután nem sokkal 11 órakor telefonált a felesége a panaszos mobiltelefonjára, hogy végeztek az iskolában és hazamennek. 11 óra 15 perckor a panaszos is indult volna haza a kocsijával, hogy megkérdezze mi történt pontosan a vizsgán, amikor útközben elfogták a rendőrök.

A panaszos elmondta, hogy nem ismeri a megölt személyt, az lehetséges ugyan, hogy valamikor szerelt neki üveget, de az biztos, hogy szorosabb kapcsolatban nem voltak és egy jó ideje nem is járt azon a környéken, ahol az áldozat lakott.

4) Sz. L. r. őrnagy 2013. július 29-én tette meg a jelentését a panaszügy kapcsán.

R. őrnagy előadta, hogy 2013. május 27-én a kora délelőtti órákban V. J. r. őrnagy telefonon arra utasította, hogy soron kívül vonuljon vissza, mert emberölés történt. Amikor megérkezett a megyei rendőr-főkapitányságra már a panaszost előállították, mint a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt. A panaszos ekkor B. T. r. őrnagy irodájában, hátrabilincsel kezekkel egy széken ült, őrzéséről a MEKTO beosztottjai gondoskodtak.

B. T. r. őrnagy szóban arról tájékoztatta Sz. L. r. őrnagyot, hogy megkezdte a panaszos elszámoltatását és az alibiztetés alapján feltehető, hogy nem a panaszos követte el a cselekményt. Miután ellenőrizték a panaszos által elmondottakat, valamint a nyomozás során beszerzett újabb bizonyítékokat megállapítást nyert, hogy a panaszos nem hozható összefüggésbe a bűncselekmény elkövetésével, ezért B. T. r. őrnagy arra utasította Sz. L. őrnagyot, hogy a panaszos által elmondottakat foglalja jegyzőkönyvbe, azaz hallgassa ki tanúként. Ezután átkísérte az irodájába, ahol a panaszost, mint tanút hallgatott meg.

A tanúkihallgatást követően telefonon felhívta R. I. r. alezredest, hogy a panaszos a régi ismeretségükre való tekintettel beszélni szeretne vele, és ha ideje engedi, fáradjon be az irodába. R. I. r. alezredes rövid úton tájékoztatta r. őrnagyot, hogy pillanatnyilag más irányú elfoglaltsága van, de rövid időn belül megkeresi a panaszost. Abban egyeztek meg, hogy ha a szükséges nyomozati cselekményeket elvégzik, akkor kikíséri az előtérbe a panaszost, ahol R. I. majd felkeresi.

A panaszost a tanúkihallgatás, majd a löpor letapogatást követően elbocsátotta és az előtérbe kísérte azzal, hogy R. I. r. alezredes úr hamarosan megkeresi.

5) A rendőrség becsatolt az orvosi látletet és véleményt.

A panaszos orvosi vizsgálatára 2013. május 27-én 12 óra 40 perctől került sor, amelyre saját lábán érkezett.

A panaszos a rendőri intézkedés során sérült meg, eszméletvesztése nem volt, szeszeseitelt nem fogyasztott. Vérnyomása magas, gyógyszert szed, de azt nem tudja megnevezni. A sérüléssel összefüggő panasz tekintetében a homlokán, a bal szemöldök felett egymástól 2 centiméterre, 2 darab 0,5 x 0,5 centiméter, valamint az orr bal oldalán 1 db. 0,5 x 0,5 centiméter hámsérülés látható.

A panaszost kivizsgáló orvos szerint eszméletvesztése nem volt a panaszosnak, egyéb vizsgálatokat nem kellett rajta elvégezni, 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

6) Az előállítás/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerint igazoltatást, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerint személyi szabadságában korlátozott személyt átvizsgálását és az Rtv. 33. § (2)

bekezdés b) pontja alapján bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítását foganatosították. A panaszossal szemben testi kényszer és bilincset (Rtv. 48. § b) és d) pont) alkalmaztak. A bilincset 2013. május 27-én 11 óra 22 perctől, 12 óra 40 percig alkalmazták.

A rendőri intézkedés során sérülés, anyagi kár nem keletkezett. A panaszos nem kérte hozzátartozója/ képviselője kiértesítését.

Az intézkedés alapjául szolgáló cselekmény szerint a Megyei Ügyelvezető utasítására jelentek meg a rendőrök a panaszos telephelyén, mivel információ merült arra vonatkozóan, hogy ott bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy tartózkodik. A helyszínen megjelenve észlelték, hogy az utcán az elkövető tulajdonát képező gépjármű parkol, ezután pedig azt is meglátták, hogy a személyleírásnak megfelelő személy beszáll a gépjárműbe és elindul. A szolgálati gépjárművel elindultak utána, majd megkülönböztető fény-és hangjelzést használva megállították a panaszost és egy három fős taktikai csoporttal, testi kényszer alkalmazásával a földre kényszerítették őt. Felszólította a csoport vezetője a „Rendőrség, a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, hogy az intézkedésnek ne álljon ellen, majd kezeit hátra helyzetben megbilincselte és átvizsgálta a ruházatát. Ezután állították elő a rendőr-főkapitányságon és 12 óra 45 perckor sérülés és panaszmentesen átadták a rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztályának további intézkedések elvégzése céljából. Ezután a rendőrorvos megvizsgálta a panaszost, aki megállapította, hogy hámsérülései vannak.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerinti előállítás okáról szóló tájékoztatót, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták a panaszosnak. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) – (9) bekezdések és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót is átadták neki.

7) Az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja szerinti igazoltatása, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerinti átvizsgálása és az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján történő előállítása jog-és szakszerű volt. Szintén jog-és szakszerűnek értékelte a parancsnok a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer (Rtv. 47. §) és bilincselést (Rtv. 48. § b) és d) pont) is. Az intézkedések és kényszerítő eszközök a parancsnok jelentése szerint megfeleltek az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének. Tanúk meghallgatását nem tartotta indokoltnak a parancsnok.

8) A rendőrség becsatolta a panaszos nyilatkozatát is, amelyben aláírásával igazoltan kijelentette, hogy az Rtv. 92. és 93. §§-aiban foglalt jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást megkapta, panasszal nem kíván élni az előállítással és a kényszerítő eszközökkel szemben. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban megkapta, írásban pedig igazolást állítottak ki neki, amelyet átvett. Átvette az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) – (9) bekezdések és a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót is. Élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, a rendőri intézkedés során sérülése keletkezett, orvosi ellátásban részesült.

9) A rendőrség mellékelte az előállított/ elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, amelyet a Testület jelen pont alatt nem ismert megint, hiszen azt a panaszosi beadvány mellékleteinél (I. fejezet 3) alpont) már megtette.

10) A rendőrség megküldte a panaszosról, 2013. május 27-én készült videofelvételt.

A panaszost V. L. r. főhadnagy nyilatkoztatja személyi adatairól, lakcíméről. A panaszos rendőri kérdésre kijelentette, hogy nincs sérülése, vérnyomáscsökkentőt szed (négyféle gyógyszert, megnevezni azokat nem tudja). A panaszosnak az intézkedéssel kapcsolatban csak annyi panasza van, hogy nem tudja, hogy miért hozták be, egyébként nincsen semmi panasza.

11) A rendőrség CD-n csatolta a sértett által, bűncselekmény elkövetésére vonatkozó telefonos bejelentés hanganyagát.

A hangfelvétel alapján a sértett az elkövetett cselekményre vonatkozó részletes cselekményleírást adott, megnevezte az elkövető személyt. A sértett ahogy kimondta a T. I. nevet, az ügyeletes visszakérdezett, hogy P. I., mire a sértett azt mondta, hogy igen. Ezután azonnal intézkedett az ügyeletes tiszt az egységek helyszínre irányítása érdekében. Amíg az ügyeletes intézkedett a sértett végig a vonalban volt és folyamatosan tájékoztatta az információkról az ügyeletet.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített élethez, emberi méltósághoz, és az abból levezethető testi integritáshoz, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy a hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi

eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerint panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatába (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V., VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálása – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92 – 93/B. §§-ok tekintendők irányadónak, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának a módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

A fentiek alapján a Testület hatáskörének hiányára figyelemmel nem vizsgálhatja, hogy először, mint gyanúsítottat vonták be az eljárásba, majd a bilincs levételét követően pedig már, mint tanút hallgatták ki, mivel a rendőrség nyomozó hatóságként büntetőeljárásban foganatosított cselekményei felett az ügyészség gyakorol felügyeletet a Be. alapján. Ugyanakkor vizsgálhatta azt, hogy korábban vele szemben jogszerűen intézkedtek-e. Azonban a Testület az intézkedés egyes vonatkozásainak vizsgálatakor értékeli a panaszos tanúkénti kihallgatásának körülményeit.

A Testület továbbá megjegyzi, hogy aggályosnak tartja azt a jelenleg elharapódzó rendőri gyakorlatot, hogy a gyanúsítottakat tanúként hallgatják meg.

2) A Testület ezután a panaszos előállítását vizsgálta meg.

a) A jogalap vonatkozásában az alábbi következtetésre jutott a Testület.

A rendőrség által megküldött dokumentumok a panaszos előállítása kapcsán két jogalapot jelölnek meg. A jelentések és az előállítás foganatosításáról szóló igazolás következetesen az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontját határozza meg az előállítás jogalapjaként, de az előállításról szóló tájékoztató (egyedüli dokumentumként) az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját jelöli meg.

A két eset közötti kapcsolódási pont a bűncselekmény elkövetése, amely a Btk. 166. § (2) bekezdés b) pontja, amely szerint: „a büntetés tíz évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést nyereségvágyból követik el.”

i) Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjának vizsgálata során a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

Jelen ügygel kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a sértetti bejelentés és a forrányommal összefüggő nyomozati érdek, az elkövetett bűncselekmény jellege, társadalomra való veszélyessége, a sértett férjének testi épségének védelme indokolták azt, hogy a bejelentés hatására a rendőrség azonnal intézkedjen. A bejelentés felvethette azt (a nyomozás megindításakor), hogy a panaszos bűncselekményt követhetett el, ezért a bűncselekmény elkövetésének az előállításhoz szükséges fokú gyanúja a panaszossal szemben fennállt. Ezt követően a Testületnek abban kellett állást foglalni, hogy megvalósult-e az Rtv. szerinti „tettenérés”.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A rendőri jelentések és a panaszosi előadás egybehangzóak a tekintetben, hogy a tettenérés adott esetben fel sem merülhetett, hiszen a panaszost senki nem látta a környéken, a panaszosi előadás szerint ő egy ideje nem is járt Sz. város azon térségében.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, amennyiben a rendőrség az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját tekintette a panaszos előállításának valódi jogalapjaként, akkor sérült a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga.

ii) Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjának vizsgálata során a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A bűncselekmény elkövetésének gyanúja kapcsán a Testület visszaul az előző alpontban kifejtettekre (III. fejezet 3. pont 3. alpont i.), hiszen azok itt is irányadók.

A fenti körülményekre tekintettel a Testület megítélése szerint nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan az a rendőri vélemény, hogy a panaszos összefüggésbe hozható az elkövetett bűncselekménnyel, tekintettel arra, hogy a bejelentésben a rendőrség úgy értette, hogy a panaszos követette el a bűncselekményt. A rendőrség elmondta, hogy olyan információk voltak a birtokukban, amelyek a gyanút a panaszosra terelték. Ezzel kapcsolatban a Testület jelzi: az előállításhoz szükséges gyanú foka alacsonyabb, mint a valamely konkrét személy meggyanúsításához a büntető eljárási törvény szerint szükséges ún. „megalapozott” gyanú. Az előállításhoz szükséges „egyszerű” gyanú megalapozottá válásához – és valamely konkrét személy meggyanúsításához – további nyomozati cselekmények lehetnek szükségesek, így például az érintettek kihallgatása, vagy tárgyi bizonyítékok értékelése, etc. Emiatt az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapot szolgáltatott az előállításhoz.

Jelen esetben a sértetti bejelentés és annak forrányomos jellege azonnali intézkedéseket követelt meg a rendőrség részéről. A cselekmény mihamarabbi felderítését, az elkövető kézre kerítését, a sérült személynek történő segítségnyújtást indokolta a minél hamarabbi rendőrségi akció. A sértett úgy jelölte meg a telefonban, hogy az elkövető valószínű, hogy az elkövetés helyszínén tartózkodik, ezért amikor a rendőrség meggyőződött arról, hogy az eltávozott a helyszínről megtették a szükséges intézkedéseket aziránt, hogy megtalálják őt. A gyanú, amely a panaszosra terelődött, mihamarabbi megalapozása, gyengítése, vagy kizárása érdekében el kellett fogni és elő kellett állítani a feltételezett elkövetőt (panaszost). A foganatosított cselekmények időbeliségét tekintve a rendőrség ezt az érdeket, célt meg is valósította. Így a panaszost előállították további nyomozati cselekmények elvégzése és a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú kizárása, gyengítése, megalapozása érdekében.

A kapitányságvezető-helyettesek átirataikban egybehangzóan elmondták, hogy ezt a gyanút a panaszos által adott személyleírás a cselekmények elején erősítette. A sértett el is mondta, hogy milyen ruházatban volt az elkövető, így a rendőrség, amikor elfogta és előállította a panaszost hihette azt, hogy megegyezik a bűncselekmény (később megállapított T. I.) elkövetőjének személyével. Elsősorban a hasonló hangzású vezetéknév erősítette az elkövetésre irányuló gyanút, de emellett a büntetett előélet, a panaszos ugyanazon foglalkozása (polgárőr), az azonos ruházat és a gumibot, mint elkövetési eszköz is a panaszosra terelték, így tovább erősítették a gyanút.

Így a fentiekre tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszos előállításának foganatosítása az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján jogszerű volt, így a jogalap vonatkozásában nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető joga.

b) Mivel a Testület az előállítás jogalapját – a fentebb leírtak alapján - megfelelőnek találta, a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az intézkedés megfelelt-e az arányosság követelményének. Az Rtv. 15. §-a szerint ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése funkcióját tekintve a rendőri mérlegelésnek ad teret. A bekezdés imént idézett b) pontja lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára az előállítás foganatosítására, ugyanakkor – ellentétben az ugyanezen szakasz (1) bekezdésében felsorolt esetekkel – nem teszi azt kötelezővé. Azonban a mérlegelés lehetősége sem korlátlan – a

Testület töretlen gyakorlata szerint a mérlegelés akkor állja ki a jogszerűség próbáját, ha az megfelel az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági kritériumnak, tehát nem okoz olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A fentiekből kiindulva, a jogalap megléte önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Amennyiben az arányosság követelménye nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre igenlő választ adott. A rendőrség az előállítás/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontját, mint a bűncselekmény elkövetésének a gyanúját jelöli meg az előállítás okaként, de a rendőri előadásokból kiderül, hogy bár a panaszossal szemben fennáll bűncselekmény elkövetésének a gyanúja, azt kizárni, erősíteni, vagy akár gyengíteni a kapitányság területén elvégezendő cselekményekkel tudják. Tekintettel arra, hogy egy társadalomra különösen veszélyes, fegyveres bűncselekmény elkövetésével gyanúsították a panaszost, így az eset, a körülmények feltárása érdekében mindenféleképpen indokolt volt a kapitányság területére történő előállítása azért, hogy a gyanút megalapozzák, kizárják, vagy gyengítsék.

Az előállítást a Testület arányosnak találta, ezért kimondta, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

c) A Testület a panaszos előállításának időtartama kapcsán az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A rendelkezésre álló iratok és felvételek alapján közelítő pontossággal rekonstruálható, hogy mi történt az előállítás időtartama alatt. Az igazolás szerint a panaszost 2013. május 27-én 11 óra 20 perctől, 12 óra 40 percre állították elő. 12 óra 40 perckor átadták B. T. őrnagynak, aki a panaszos orvosi vizsgálatát fogatosította, nála löport letapogatást végeztek, majd 12 óra 51 perctől 13 óra 32 percre, mint tanút hallgatták meg. Az igazolás és a jelentések szerint a panaszost 13 óra 40 perckor bocsátották szabadon, de a kapitányság épületét 14 óra 20 perckor hagyhatta el. A panaszos előadása szerint, amikor befogadták az előállító helyiségbe,

akkor fél órát ült egyhelyben, hátrabilincselte kezekkel, két ór jelenlétében, amíg a nyomozó visszaérkezett. A panaszos kapitányságon való tartózkodása során, ezen fél órán kívül 50 perc telt el érdemi cselekmények fogantatása nélkül. Így majdnem egy órán keresztül várakoztatták, tartották fel a panaszoszt a kapitányságon.

Amikor a panaszoszt befogadták az előállító helyiségbe, akkor nyilatkoztatták személyi adatairól és arról, hogy mit csinált aznap. A rendőrség által csatolt videofelvétel alapján a panaszos végig higgadt volt, nyugodt, nem mutatott semmiféle arra utaló fizikai jelet, hogy ideges lenne az elkövetett cselekmény miatt. Egyedül azt sérelmezte, hogy nem tudja, hogy miért állították elő. Az őt meghallgató nyomozóban a panaszosra mutató gyanú csökkent az alibiztetés kapcsán, így hagyta el az előállító helyiséget (kb. fél órára) és kereste fel azt a személyt, aki tudja, hogy ki hallgatta meg a sértettet. Mobiltelefonon felvette r. tzs-sal a kapcsolatot a panaszos kihallgató rendőr, és nyilatkoztatta, hogy milyen információkat tudott az meg. Amikor kiderült, hogy a panaszos vezetéknévének kezdőbetűjét félrehallották, így összetévesztették egy hasonló testalkatú, aznap azonos ruhát viselő, szintén polgárőr foglalkozású személlyel, a nyomozó visszament az előállító helyiségbe, levette a panaszosról a bilincset és 12 óra 40 perckor véget vetett a panaszos előállításának.

Figyelemmel a rendőri előadásokra a Testület álláspontja szerint, az előállítás fenntartása indokolatlan és szükségtelen volt akkor, amikor a panasossal szemben a bűncselekmény elkövetésére irányuló gyanút teljesen kizárták, és még így is, ennek ellenére a panaszoszt a rendőrkapitányságon tartották 14 óra 20 percig, így az elfogásától (11 óra 20 perctől) számított három órán keresztül.

A Testület az elvégzett vizsgálat alapján megállapította, hogy bár a panaszos rendőrkapitányságra történő előállítása indokolt volt, kellő joggal történt meg, a rendőrség nem tartotta be az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményét az előállítás időtartama kapcsán, így erre tekintettel a Testület a panaszos személyes szabadsághoz való jogának a sérelmét állapította meg.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja jelezni, hogy bár rendőri tévedés, egy elhallás miatt alakult ki ez a jogellenes helyzet, mégis a rendőrségnek végig arra kellett volna törekedni a nyomozás során, hogy ezt orvosolja. A sértett személyes meghallgatása, a panaszosról egy fényképfelvétel bemutatása (tekintettel arra, hogy a sértett ismerte a valódi elkövetőt), vagy akár szembesítése időben korábban kizárta volna a panasossal szemben fennálló gyanút.

3) A panasossal szemben alkalmazott testi kényszer kapcsán a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

a) A Testület először azt vizsgálta meg, hogyan történt meg a panaszos gépkocsiból történő kiemelése.

A panaszos beadványában arról tájékoztatta a Testületet, hogy hazafelé indult a V. út irányába. A Fácán utca közepén járhatott, amikor a gépkocsi mögött megjelent egy rendőrségi kisbusz. A panaszos ekkor megállt, azt hitte, hogy valamit akarnak tőle, valószínűsítette, hogy a polgárőrség miatt keresik. A panaszos elmondta, hogy ilyen már többször előfordult vele. A panaszos kiszállt az autóból és elindult feléjük, megtudni, hogy mit akarnak. Ekkor vette észre, hogy ezek a rendőrök nem ismerősök, és fekete bevetési ruhában vannak. Ugráltak

kifelé a kocsiból, kiabáltak, hogy feküdjön a panaszos a földre, pisztolyokat és fegyvereket fogtak rá, mondták neki, hogy tegye szét a lábait, kezeit hátra, etc.

A rendőrség arról tájékoztatta a Testületet, hogy többen észlelték, hogy a panaszos az utca és a gépkocsi között mozog. Ezt a tényt az ügyeletnek is jelentették és utasítást kértek. A megadott utasítás szerint a panaszost csak akkor lehetett elfogni, hogy ha elindul a gépjárművével. M. L. r. százados a rádión keresztül jelezte az ügyelet felé és V. L. irányába, hogy a panaszos beült a gépkocsivezető ülésébe és elindult. Az ügyeletről ekkor határozottan utasítást kértek, amely során azt mondták, hogy ne engedjék a panaszost a helyszínről távozni. A panaszos forgalmi akadály hatására megállt, amelyet kihasználva hátulról elzárták a menekülési útvonalát, majd a gépjármű mellé futott, ahol a jobb első ajtót kinyitva a panaszost a kezénél, illetve a ruházatánál fogva kiemelte V. L., illetve testi kényszerrel a földre fektette. A testi kényszer alkalmazása során a panaszos ellenszegült, kezeit a fogásból megpróbálta kiszabadítani, többször megpróbált felállni, ezért őt karfeszítéssel földre szorította a rendőr, majd kezeit hátra helyzetben megbilincselte. A ruházat-átvizsgálást követően kiderült, hogy nincs nála lőfegyver, majd átvizsgálták a gépjárművet, amely során csak szerszámokat és a váltónál egy szürke gumibotot találtak, fegyvert nem.

A panaszos és a rendőrség által elmondottak egymásnak ellentmondanak, hiszen a panaszos szerint saját akarat elhatározásából, bármiféle kényszerítés nélkül állt meg a gépjárművével, szállt abból ki és indult a rendőrségi kisbusz irányába. A rendőrség szerint pedig testi kényszer alkalmazásával emelte ki V. L. rendőr a panaszost a gépjárművéből. Az előadások csak annyiban egyeznek meg, hogy egy rendőrségi kisbusz jelent meg a panaszos gépjárműve mögött, aminek a hatására a panaszos megállt, de a megállástól fogva nem derül ki pontosan, hogy a panaszost kiemelte a rendőrség a gépjárművéből, avagy sem.

Tekintettel arra, hogy a panaszos és a rendőrség ellentétes tartalmú információkat közölt a panaszos gépjárműből történő kiemelése kapcsán, amelyet a Testület a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszköze miatt nem tudott feloldani, így nem tudott kialakítani olyan megnyugtató tényállást, amely alapján a kiemelést megvizsgálta volna, így erre figyelemmel úgy határozott, hogy a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

b) A Testület ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a panaszos valóban ellenállt-e a rendőri intézkedés során, így vele szemben jogosan alkalmazott-e a rendőrség testi kényszert, avagy sem.

A panaszos beadványában elmondta, hogy amikor kiszállt a gépjárművéből, akkor hirtelen „ráugrottak” a rendőrök, nem figyelmeztették arra, hogy vele szemben testi kényszert fognak alkalmazni. Semmiféle ellenállást nem tanúsított, hiszen ő ment oda a rendőrökhöz.

A rendőrség előadása alapján a panaszost testi kényszer alkalmazásával emelték ki a gépjárműből, a földre fektették, amelynek során végig ellenállt, így vele szemben további testi kényszert, majd bilincset alkalmaztak.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése értelmében a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs

helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. 17. § (2) bekezdése alapján a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Rtv. 47. §-a a testi kényszer alkalmazására vonatkozóan rögzíti, hogy a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmazhat.

A panaszos és a rendőrség egymásnak ellentmondott a tekintetben, hogy történt-e kiemelés, avagy sem (előző pont) és a tekintetben is, hogy a panaszos ellenállt-e az intézkedés során. A rendőrség szerint a testi kényszert az ellenállása miatt fogatosították vele szemben, míg a panaszos arról tájékoztatta a Testületet, hogy bármiféle figyelmeztetés nélkül ráugrattak. A figyelmeztetés megtörténte tekintetében a Testület megállapításai szerint jelen esetben a figyelmeztetés késedelmet okozott volna, amely akár veszéllyel is járhatott volna, hiszen ezen a ponton a panaszost egy fegyverrel elkövetett, élet elleni bűncselekmény elkövetésével gyanúsították, amely társadalomra súlyosan veszélyes.

Tekintettel arra, hogy a panaszos és a rendőrség által közöltek egymással ellentmondásban állnak, amelyet a Testület a korlátozott számú bizonyítási eszközök miatt nem tudott feloldani, így az ellenállás utáni testi kényszer fogatosítása kapcsán úgy foglalt állást, hogy a panaszos testi integritáshoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

4) A panaszos bilincselése kapcsán a Testület a következő álláspontja helyezkedett.

Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a úgy rendelkezik, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A fentieket a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább finomítja:

41. § (1) „Bilincselése, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt,

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

- a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,
- b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,
- c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.

A (3) bekezdés szerint pedig a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

- a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebecsátásával, valamint
- b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

a) A panaszos elmondta, hogy a rendőri intézkedés alatt nem volt ellenálló, mégis a rendőrség által megküldött jelentések nagy része azt tartalmazza, hogy aktív ellenszegülést mutatott, így a rendőrség álláspontja szerint vele szemben a testi kényszeren felül kezeinek hátra helyzetbe történő bilincselése indokoltá vált.

Az egységesnek tűnő rendőrségi álláspontot gyengíti a panaszost megbilincselő V. L. r. főhadnagy jelentése, aki azt írta, hogy „...mivel a panaszos az intézkedés során folyamatosan ellenszegült, ezért további testi kényszer alkalmazásával ellenszegülését megtörték és kezeit hátra helyzetben megbilincseltek...”. Jelen ponton a rendőr jelentésében ellentmondásba keveredik, hiszen abban az esetben, hogy ha megtörték testi kényszer alkalmazásával a panaszos ellenszegülését, akkor abban az esetben a bilincs alkalmazása indokolatlanná, szükségtelenné és jogszerűtlenné vált. Így a rendőri jelentés ezen a ponton erősíti a panaszosi állítást, így annulálja a bilincselés jogalapját.

A panaszos és a rendőrség is úgy tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos elfogásában jelentős létszámmal vett részt a rendőrség, így a panaszossal szembeni jelentős rendőri túlerő, annak már a látványa is önmagában nyomasztólag hathat egy emberre, így ez már önmagában is elegendőnek minősülhet az ellenállás megtörésére.

Így a fentiekre tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben alkalmazott bilincs jogszerűtlen és indokolatlan volt, így erre figyelemmel sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

b) A Testület vizsgálatának tárgyává tette a panaszos megbilincselésének a módját, hiszen a panaszos kezeit hátra helyzetben bilincselték meg 11 óra 22 perctől 12 óra 40 percig, még a kapitányság épületében is fenntartva ezt az állapotot.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartásra vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire tekintettel a rendőrség nem indokolta azt, hogy miért került sor a panaszos ezen módozattal történő megbilincselésére. A Testület ezen a ponton jelzi, hogy ha a rendőrség bilincset alkalmaz, a megfelelő módozat kiválasztása során ugyanúgy köteles egy bizonyos fokú fokozatosságot követni és figyelembe venni, mint általában a kényszerítő eszközök alkalmazása során.

A Testület ezekre tekintettel megállapította, hogy a bilincselés módozata kapcsán is sérült a panaszos testi integritáshoz való joga.

5) A panaszos sérelmezte, hogy az elfogása és előállítása kapcsán semmiféle tájékoztatást nem adott neki a rendőrség, nem tudta, hogy miért vitték be a kapitányságra.

A rendőrség által megküldött dokumentumok szerint a panaszost mind szóban, mind pedig írásban tájékoztatták az előállítás okáról. A becsatolt videóban a panaszos ennek ellenére külön hangot ad annak, hogy bár nem kíván panasszal élni a rendőri intézkedéssel szemben, de továbbra sem tudja, hogy miért vitték be.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése a szolgálati fellépés szabályai között előírja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban tájékoztatni kell az előállítás okáról, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Az intézkedés elején a bűncselekmény felderítésére vonatkozó nyomozati érdek szolgálhatta azt, hogy a panaszossal szemben nem közölték azt, hogy miért fogják el és állítják elő, de a rendőri jelentések szerint az előállító helyiségben megfelelően tájékoztatták a panaszost. A rendőrség jogszabályi kötelezettségének eleget téve kiállította az előállítással kapcsolatos dokumentumokat, amelyet a panaszos aláírt és egy-egy példányt át is adtak neki.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség az Rtv. 33. § (4) bekezdés vagylagos kötelezettséget határoz meg a rendőrség részére, amelyet vagy írásban, vagy szóban teljesít, ezt a kötelezettséget pedig írásban teljesítette, hiszen becsatolta a hivatkozott jogszabályhely alapján kiállított dokumentumokat, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

6) A panaszos sérelmezte, hogy rá fegyvert fogtak.

A rendőrség érdemben nem nyilatkozott a panaszos ezen kifogására, így a Testület jelen esetben nem tehetett mást, mint követette az eddigi következetes gyakorlatát ateinketben, hogy amennyiben a rendőrség nem válaszol a Testület kérdésére, a panaszos beadványában foglaltakra, akkor a panaszosi előadást fogadja el az eset tényeinek megállapítása során, így a Testület elfogadta azt a panaszosi állítást, hogy a rendőrök rá fegyvert fogtak. A lőfegyver tekintetében nem derül ki azonban az, hogy az éles lőfegyver volt-e avagy sem.

Az Rtv. 52-56. §§-ai rendelkeznek a lőfegyverhasználatról. Az 53. § (1) bekezdés értelmében csakis a szándékosan, személyre *leadott lövés* minősül lőfegyverhasználatnak. Arról, hogy a rendőr mikor használhat lőfegyvert az Rtv. 54. § (1) bekezdés a)-k) pontjai rendelkeznek. A lőfegyverhasználatra vonatkozó rendelkezéseket a Szolgálati Szabályzat 46 – 50. §§-ai tartalmazzák.

Az 53. § (1) bekezdése szerint, tekintet nélkül arra, hogy a lőfegyver tűzkész állapotban volt, avagy sem fegyverrel személyre történő célzás nem minősül – szándékos lövés leadásának hiányában – lőfegyverhasználatnak, így nem vonható teljes egészében az Rtv. vonatkozó rendelkezései alá. Tekintettel azonban ezen magatartás félelemkeltő, sőt az életre, testi épségre különösen veszélyes voltára, valamint arra is, hogy a lőfegyver személyre tartása a fegyverhasználatot közvetlenül megelőző stádium és így adott esetben egyetlen mozdulattal fegyverhasználattá (rosszabb esetben szándékos fegyverhasználattá) alakulhat át, ilyenkor sem mellőzhetők a jogszabályokban meghatározott garanciális rendelkezések. Ezek közül kiemelkedően fontosak az Rtv. arányosságra vonatkozó szabályai, valamint, hogy kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén és az ellenszegülés megtöréséig lehet alkalmazni, lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, és a lőfegyverhasználatot megelőző figyelmeztetéseket az Rtv. 56. §-a (1) bekezdésének a)-d) pontjainak, illetve (2) bekezdésének megfelelően – a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseinek pontosításaival – teljesíteni kell.

A lőfegyverhasználat garanciáit vizsgálta az Alkotmánybíróság is az élethez való joggal összefüggésben, a 9/2004. (II. 30.) AB határozatban (ABH 2004, 179.). Ezen AB határozat megállapításai ugyan magára az Rtv. szerinti lőfegyverhasználatra vonatkoznak, az indokolás bizonyos részei ugyanakkor az említett szoros összefüggés miatt iránymutatásul szolgálnak a fegyverrel tűzkész állapotban személyekre irányuló célzásra is; éppen azért, mert a lőfegyver – nem az Rtv. értelmében vett – használata akár sérülések okozására, vagy emberi élet kioltására is vezethet, és ezen indokolatlan kockázati tényezőt indokolt lehetőség szerint kerülni.

Az AB határozat Indokolása a IV. rész 1. pontjában kimondja, hogy „a lőfegyverhasználattal érintett személy életének kockáztathatóságát – a lőfegyver-használati jog megengedését – a valamennyi esetben megragadható életveszély elhárítandó volta indokolja.” A 2. pont szerint: „Életkockáztatás és életvédelem csak akkor kerülhetnek egyensúlyba, vagyis az alapjogi védelem egyenlősége csak abban az esetben érhető el, ha a vizsgált rendelkezésben meghatározott tárgyi kör leszűkül azokra az eszközökre, amelyek az élet kioltására alkalmasak, vagy legalábbis az életet közvetlenül veszélyeztetik.” Ezt az Alkotmánybíróság az Rtv. 54. § (1) bekezdésének i) pontjában foglalt „vagy más veszélyes eszköz” szövegrész megsemmisítése kapcsán mondta ki, kifejezve azt, hogy a lőfegyverhasználat alkotmányosan csak akkor elfogadható, ha személyek élethez való joga közvetlenül ütközik egymással, mert

csak ezek az alapjogok azonos súlyúak – más esetekben tehát aránytalan és súlyosan alapjogsértő a fegyverhasználat. A fent írt okok miatt ezek a megállapítások tehát a fegyverhasználaton kívül a fegyverrel tűzkész állapotban személyekre irányuló célzásra is állnak.

Tekintettel arra, hogy a panaszosra fegyvert fogtak úgy, hogy a rendőrség eleve túlerőben volt vele szemben, majd gépjárművének átvizsgálása során azt is kizárták, hogy nála lőfegyver lenne, így a Testület álláspontja szerint ezen különösen veszélyes kényszerítő eszköz alkalmazása jogtalan, szükségtelen, indokolatlan és aránytalan volt. A rendőrség emellett nem tartotta be a kényszerítő eszközök alkalmazása során előírt fokozatosság követelményét sem, annak ellenére, hogy talán az egyik leginkább alapjogot súlyosan sértő kényszerítő eszköz a lőfegyverhasználat, és még sem vette teljes körűen figyelembe a rendőrség a jogszabályokban előírtakat.

Mindezekre figyelemmel a lőfegyverhasználat sértette a panaszos élethez való jogát és az emberi méltóságból levezethető testi integritáshoz való alapvető jogát.

IV.

A Testület az általa lefolytatott vizsgálat során megállapította, hogy a rendőrségi intézkedés elején fennállt a panaszossal szemben a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó minimális gyanú, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget teremtett. Ezt fokozta, hogy az fegyveresen, nyereségvágyból elkövetett emberölésre vonatkozott. Így ennek kapcsán a panaszos előállítása jogszerű és arányos volt addig a pillanatig, amíg nem gyengült, majd szűnt meg a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú, így az előállítás időtartama kapcsán a Testület a panaszos személyes szabadsághoz való jogának a sérelmét állapította meg. A panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer tekintetében a Testület vizsgálta a panaszos gépjárműből történő kiemelését, amely kapcsán az eltérő tényelődadások miatt a panaszos testi integritáshoz való alapvető jogának a sérelme nem megállapítható. Emellett a Testület vizsgálta a panaszos ellenállásával szemben fogantatosított testi kényszert, amely kapcsán szintén ugyanazon okból ugyanazon eredményre jutott, így nem megállapítható a panaszos testi integritáshoz való alapvető jogának a sérelme az ellenállása miatt, vele szemben végrehajtott testi kényszer tekintetében. A bilincs alkalmazását és a bilincselés módozatát a Testület szükségtelennek, aránytalanának és jogszerűtlennek találta, így a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmét állapította meg. A panaszos előállítás okáról történő tájékoztatása kapcsán álláspontja szerint nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A panaszos kifogásolta, hogy rá fegyvert fogtak, amely tekintetében a panaszos a panaszos élethez, testi épséghez való jogának a sérelmét állapította meg, hiszen vele szemben jogszerűtlen, indokolatlan, szükségtelen és aránytalan volt a lőfegyverhasználat.

A fokozott, halmozottan jelen lévő alapjogi sérelem jellegére tekintettel a Testület minden tekintetében indokoltnak tartotta, hogy jelezze a rendőrség irányába, hogy egy tévedés, információban bekövetkező hiba önmagában nem tesz jogellenessé cselekményeket, hanem az, hogy az adott helyzetben nem tettek meg mindent annak érdekében, hogy az ilyen súlyos jogkorlátozással járó intézkedéseket kellő információ birtokában megalapozzák. Ez az, ami a jogsérelmeket jelen esetben okozta.

VI.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2014. szeptember 18.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZTÜLET